

SZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA

A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre 16 kor.
Negyedévre 4 "
Helyben házhoz hordva:
Egész évre 20 kor.
Negyedévre 5 "
Vidékre postán szállítva:
Egész évre 24 kor.
Negyedévre 6 "
Egyes szám ára 8 fillér

Politikai
napilap

Megjelenik minden nap, ahétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Szilágyi Dezső-u. 3.
A szerkesztőség kéziratok vissza-
adására vagy megőrzésére nem
vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadó-
hivatalhoz intézendők.

XIX. évfolyam 36. szám.

Nagy-Várad.

Csütörtök, 1913. február 13.

A kath. autonomiai tervezet.

Nagy mulasztása volt a koalíciós kormánynak, hogy kormányszata első nyugodtabb évei alatt meg nem valósította az előző kormányoktól átvett és megújított ígérését a kath. autonomiáról, mely évtizedek óta megoldatlan kérdése a hazai katolicizmusnak.

A mostani kormány szintén ígéretlenül ígerte már; legutóbb Zichy miniszter ezt a mostani esztendő jelölte ki ígérétének megvalósítására.

Igaz, hogy a mostani szerencsétlen parlamenti helyzet még a munkapárt kiválóságai Berzeviczy, Kabos és Issekutz sem tartják alkalmasnak jelentősebb parlamenti alkotásokra sem a választójog, sem az autonomia törvénybe iktatására.

De talán valahára ennek a szerencsétlen helyzetnek a szanálására is gondolnak már vezető államférfiaink, — hiszen most már belülről is sarkalják erre őket. Lukács ragaszkodik hozzá, hogy most intézze el a parlament a választójogot. Akkor mi sem áll utjában annak sem, hogy az autonomiát is nyélbe üssék.

A Pesti Hirlap mai számában közli erre vonatkozólag a kormány javaslatát. Ő is megjegyzi, hogy ez még nem végleges javaslata a kormánynak, hanem csak az előadó tervezete, — ilyennek jelzi azt a hivatalos Bud. Tud. is. De ha előadói tervezet is, akkor is sokat jelent, legalább is a főirányelvekben már a kormány álláspontját jelzi az.

Ha minden várakozást nem is elégít ki e tervezet, de az autonomia megalakulására alkalmasnak

tartjuk. A vallás- és tanulmányi alaptól fentartott közép és főiskolák átengedésével lesz tartalma az autonomiának; ha újabb áldozattal jár is, érdemes érte küzdeni és áldozni. Egyelőre elég lesz ennyi, ez felkelti a világiak érdeklődését, a többi fejlődést meghozza a jövő.

A tervezet a P. H. közlése szerint a következő:

TÖRVÉNYJAVASLAT a kath. önkormányzatról.

A kath. önkormányzat az 1848. évi XX. t.-e. 2. szakaszának elvi kijelentése alapján jelen törvénybe becikkelyeztetik a következőkben:

1. §. A magyarországi kath. egyház önkormányzati jogánál fogva maga intézkedik a szervezetével, alkotmányával, valamint a főkegyuri jogintézmény sérthetlenségével megegyező módon és a főfelügyeleti jog korlátain belül vallási, egyházi ügyeiben, kezeli egyházi, oktatási, nevelési, jótékony-sági célokra szolgáló alapjait és alapítványait, szükségleteinek fedezésére vagyont gyűjthet, igénybe veheti hiveinek — teherviselési képességük arányában — anyagi hozzájárulását, e célból egyházi adót és egyéb szolgáltatásokat vehet ki, amelyek közigazgatási uton érvényesíthetők.

2. §. Az önkormányzati jog célszerűbb gyakorlása végett ő felsége, az apostoli király, mint főkegyur felhívása alapján, egyházi és világi férfiak bevonásával és azok közreműködésén nyugvó önkormányzati szervezet létesítendő. Az önkormányzati szervezet részletes szabályait az egyházi főhatóságok hozzájárulásával és ő felsége által egybehívott szervező gyűlés állapítja meg, a főkegyuri jog és a kath. egyház hierarchikus szervezetének szem előtt tartása mellett és fennálló törvények, különösen pedig a jelen törvény korlátai között.

3. §. A vallás- és közoktatásügyi mi-

niszter kezeléséből átadandók a kath. önkormányzatnak gondozásába a magyarországi kath. vallás- és tanulmányi alap és azokból fentartott vagy segélyezett közép- és főiskolák.

Az alapok és alapítványok kezelésénél ő felsége legfelsőbb elhatározásának ez idő szerint fentartott, a jövőben fentartandó ügyek intézésében ő felsége döntését tartozik az önkormányzat a vallás- és közoktatásügyi miniszter utján eszközölni.

A középiskolákat illetően az önkormányzatot az államkormányval szemben ugyanazon hatáskör illeti meg, a melyet az 1883. XXX. t.-e. 41. §-a* az erdélyi kath. státus számára fentartott, úgy, a mint az alkalmazásba vétetett, vagy a jövőben az államkormány és az önkormányzat megegyezésével alkalmazásba vétetni fog.

A kath. főiskolákra nézve a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeleti uton intézkedik, hogy az alapításból eredő szerzett jogok tiszteletben tartása mellett, azok az államkormány részéről ugyanazon elbánás alá vétessenek, mint az autonóm felekezeti főiskolák.

Az erdélyi kath. státusnak a kormány kezelése alatt álló alapjai és alapítványai átadása tekintetében a jelen törvénynek a magyarországi vallás- és tanulmányi alap átadására vonatkozó intézkedések megfelelően alkalmazandók.

4. §. A budapesti tudományegyetem fentartására szolgáló egyetemi alap mostani állapotában meghagyandó mindaddig, amíg a vallás- és közoktatásügyi miniszter az önkormányzati szervezettel az alap jövője kezelése jövedelmeinek mikénti felhasználása iránt

* 1883. évi XXX. t.-e. 41. §: „Az erdélyi részben a kath. státus által fentartott és vezetett középiskolákra vonatkozólag mindazon jogok, melyeket eddig a katolikus státus gyakorolt, érintetlenül hagyatnak.”

V. ö. 1893. dec. 24-én 54061. vallás- és közokt. min. rend. szabályzat az erdélyrészi róm. kath. státusnak az általa fentartott és vezetett középiskolákra vonatkozó hatásköre tárgyában. (1893. R. T. 2280.)

Nagyvárad

Tisztviselők Fogyasztási Szövetkezete

Rákóczi-ut. 6. szám alatt az
Orsolya-zárda épületében

fűszer-, csemege-bor és gyarmatárukban

Telefon 769. sz.

legolcsóbb bevásárlási forrás.

Telefon 769. sz.

végleges megállapodásra nem jut. Végleges a megállapodás akkor, ha azt a törvényhozáshoz mindkét háza a miniszter jelentése alapján tudomásul veszi és a főkegyur jóváhagyja.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter kezelése alatt álló alapítványok szorgosan megvizsgáltatván, azok, amelyek katolikus jellegűek, a vallás- és közoktatásügyi miniszter és az önkormányzati szervezet közös megállapodása alapján az utóbbinak kezelésébe adandók. A megállapodás módjára nézve ugyanazon eljárás követendő, mint az egyetemi alapnál.

Meg nem egyezés esetében a vitás kérdések, valamint az alapok és alapítványok átadásából netalán eredő mindennemű követelések, amennyiben a vallás- és közoktatásügyi miniszter és az önkormányzati szervezete közt kölesönös egyezség útján kiegyenlíthetők nem lennének, avagy a törvényhozás valamelyik házához hozzá nem járulása okából végleges megállapodás elérhető nem volna, ép úgy az egyes egyének által támasztott követelések a *rendes bíróság előtt* bélyeg- és illetékmentesen érvényesítendők. Elsőfoku bíróságnak a budapesti kir. törvényszék jelöltetik ki. Az ilyen pörök a főlebbviteli bíróságok által soron kívül intézendők el.

5. §. Mindaddig, amíg a katolikus önkormányzati szervezet legfelsőbb jóváhagyást nem nyer, a mostani jogállapot változatlanul fentartandó. Köteles azonban a vallás- és közoktatásügyi miniszter a jelen törvény kihirdetése után nyomban eljárni, a szervező gyűlés egybehívását legfelsőbb helyen kérelmezni, a jelen törvény alapján alkotandó új önkormányzati szervezeti szabályzat legfelsőbb jóváhagyásától számított egy éven belül pedig tartozik a vallás- és közoktatásügyi miniszter a vallás- és tanulmányi alapot az önkormányzat kezelésébe átadni, a többi alapítványok átadását is fokozatosan eszközölni, alapul véve a legutolsó naptári évben készült vagyoni kimutatásokat és a létező leltárakat. Jogában áll a kath. önkormányzati szervezetnek valamely katolikus jellegűnek állított alap vagy alapítvány kiadását kívánni, működésbe lépésétől számított 15 éven túl azonban már csak rendes birói uton. A birói illetékességre és eljárásra a 4. szakasz végső bekezdésében foglaltak ezen keresetekre is kiterjednek.

6. §. A jelen törvény hatálya a társországok kivételével a Magyar birodalom egész területére kiterjed.

7. §. A törvény végrehajtásával a vallás- és közoktatásügyi miniszter bizatik meg.

A választójogi bizottság ülése.

A választójogi bizottság délelőtt tartott ülésén folytatta a kormány javaslatának tárgyalását. Gróf *Khuen-Hédervary* Károly elnökölt és részt vett az ülésen *Lukács* László miniszterelnök, *Jakabffy* Imre és

Némethy Károly államtitkár, ugyszintén *Vargha* Gyula statisztikai igazgató.

Az első felszólaló *Desbordes* Ernő volt, aki az erdélyi magyarság szempontjából tulradikálisnak tartja a javaslatot. Ha nem találják meg a helyes megoldást, nem erdélyi kerületeknek, hanem *egész Erdélynek az elvesztéséről* lesz szó. A választási reform különben is a közigazgatás államosítása nélkül esődöt fog mondani. Szivesen látja az ipari munkásság térfoglalását, de fél a nemzetiségi veszedelemtől. A javaslatot általánosságban elfogadja, de csakis a szükséges módosításokkal.

Rudnay Béla: Nem a Fejérvary-kormány vetette fel az általános egyenlő titkos választójogot, mert a függetlenségi párt már évtizedekkel azelőtt programjába vette. Fejérvaryék csak azért tüzték programmá, hogy a függetlenségi párt programjából a megvalósítható részt felölleljék, minthogy a párt közjogi követeléseit nem teheték magukévá. A javaslatot elfogadja és Erdélyre nézve hozzájárul a megszorításokhoz. Nem hive a titkos szavazásnak.

Utána *Schuller* Rezső a szászok kívánóságait ismertette

A bécsi merénylet.

Bécsből jelentik: *Schumayer* szociáldemokrata képviselőnek meggyilkolása mindenütt nagy föl-tűnést és a család valamint a meggyilkolt iránt mély részvétet keltett. A merénylő *Kunschak* Pál keresztényszociálista munkás. *Kunschak* keresztény szociálista községtanácsos és alsóausztriai tartománygyűlési képviselő öcsését még az éjjel kihallgatták és kihallgatását ma délelőtt is folytatták. A merénylő elmondotta, hogy tettét megfontoltan követte el és hogy a merényletre előre elkészült. Elmondotta továbbá, hogy *Schumayer* régebben az ő politikai mestere volt, aki őt a szabadság eszméivel megismertette. Eleinte ő is szociáldemokrata volt, de később átment a keresztényszociálista táborba, ami a szociáldemokratáknak nem tetszett s ezért valóságos elkeserítették életét. Így támadt benne az a gondolat, hogy a szociáldemokrata párt egyik vezetőjét az ő volt mesterét meggyilkolja.

Hogy *Kunschak* mennyire készült a merényletre, kitűnik abból is, hogy revolverének golyóját előzetesen négy helyen behasították s ez volt az oka annak, hogy a golyó a szó szoros értelmében szétroncsolta *Schumayer* fejét. A mai kihallgatáson elmondotta a merénylő, hogy tegnapi vallomását fentartja s ahhoz sem hozzátenni valója nincsen, sem vissza nem von belőle semmit. A politikai körökben a merénylet mély benyomást tett. Az *Ottakring* városrészben, ahol *Schumayer* esztendőket óta lakott, a merénylet híreire óriási izgatottság támadt. Az emberek kirohantak az utcára és egymástól kérdeztek részleteket, majd becsöngettek a házakba s az álmukból fölkeltek lakókkal közölték a gyilkosságot. *Kunschak* csak egyszer lőtt *Schumayer*re. A merénylet előkészítésére vonatkozóan azt mondotta a rendőrségen, hogy egy újságból értesül arról, hogy *Schumayer* *Stockerauban* beszédet fog mondani s az volt a szándéka, hogy ott öli meg a képviselőt, de csak *Kornauburgig* utazott, onnan a legközelebbi vonaton a visszatérő *Schumayer*rel együtt

Bécsbe utazott s amikor a pályaudvaron kiszállt meglátta *Schumayer*t, odament hozzá és agyonlőtte.

Schumayer holtteste annyira szétroncsolódt, hogy személyét csak képviselői igazolványa alapján tudták megállapítani. Temetése valószínűleg szombaton lesz. A munkások ezen a napon a gyász jeléül meg fogják szüntetni a munkát. Ma reggel a községtanács palotájára valamint a második és tizenhatodik kerületbeli községi elüljáró-sági épületekre kitűzték a gyászlobogót. A polgármester a községtanács nevében részvétiratot intézett a családhoz s a koporsóra koszorút fog tenni.

A háboru.

„Egyetlen döntő török győzelem s a béke biztosítva van.“ Ezt mondotta *Hakki basa* egy újságírónak, aki őt elutazása előtt meginterviewolta. És, bár a bolgár híradások rendre cáfolják a törökök kisebb győzelmeit, a harctéri jósok szerint ez a döntő győzelem már utban van. *Gallipoli* tájékán. A montenegróiakat s a velük együtt küzdő szerbeket irtó vereség érte *Skutari*-nál s ezt a vereséget elismeri a cettinjei hivatalos híradás is. Közben, ágyudörgés és sebesültek jajongása és halottak gulája fölött szól a nagyhatalmak béke tilinkója. A londoni nagykövetek készségüket jelentették a legfrissebb békeközvetítésre s várják propozíciókra a török kormány válaszát. *Hohenlohe* herceg utazásának eredménye már legközelebb nyilvánosságra kerül. A *Reichsrath*-ban interpelláció készül e tárgyban s hir szerint az interpellációra az osztrák kormány elnöke válaszolni fog.

A törökök előnyomulása.

Konstantinápoly, febr. 12.

Hir szerint a török csapatok megszállották *Midiát* és a bolgárokat *Lómánál* visszavetették. A törökök egészen *Szinekli* állomásig nyomultak előre. A bolgárok *Cserkőj*-nél és *Cserlunál* erős hadállásokat foglaltak el, ahol nagyobb ütközetek várhatók.

A Dardanellák kérdését nem bolygatják.

Pétervár, febr. 12.

A külügyminiszteriumban kijelentették, hogy Oroszországnak nincs szándékában a Dardanellák kérdését fölvetni.

Harcok Skutari körül.

Cattaró, febr. 12.

Hiteles értesülések szerint a cettinjei hivatalos forrásból terjesztett híreket, amelyek a montenegróiaknak és szerbeknek *Skutari*-nál elért nagy sikereiről szólnak, nagy fontossággal kell fogadni. A szövetségeseknek a *Tarabos-hegy*, valamint *Dardaniol* és *Burdica*

PÓTI LAJOS

uri-czipész üzlete Nagyvárad, Uri-utcza 23. sz

a premontrei gimnáziummal szemben.

Ajánlja saját készítményü, mérték szerint a legelegánsabb és legtartósabb cipőit, angol és francia kivitelben. Orthoped cipők orvosi előírás szerint. Javítások gyorsan eszközöltetnek. — Jutányos árak!

ellen intézett támadásai nem voltak sikeresek. Burdicát háromezer malisszor és ezeröt-száz török védelmezi, akik kitűnően vannak felszerelve ágyúval és hadiszerrel, úgy hogy a szövetségesek támadása nem tudott célt érni. Heves géppuska-harc után a törökök visszaverték az ellenséget. A Tarabos-hegy ellen intézett támadást a szövetségesek nagy elszántsággal és ügyességgel vezették ugyan, de nem sikerült nekik az ellenséget pozíció-jában megingatni.

Az olasz flotta kiépítése.

Milánó, febr. 12.

Az Avanti értesülése szerint a tenger-nagyi tanács ma Rómában össze fog ülni s ezen az ülésen száz millió lira rendkívüli hitelt fog kérni az olasz flotta kiépítésére. Az összeget tíz esztendőre fogják beosztani.

Haki basa Bécsben.

Konstantinápoly, febr. 12.

Haki basa volt nagyvezér missziója az, hogy Bécsben és Londonban egyelőre nem hivatalos uton érdeklődjen a hatalmaknak Törökország legújabb javaslataival szemben elfoglalt álláspontjáról. Haki basa hír szerint azt az utasítást kapta, hogy Bécsben hasson oda, hogy Ausztria és Magyarország a törökök vallási tekintélyének Albániában teljes érvényt szerezzen. Londonban ki fogja jelenteni Haki basa, hogy Törökország hajlandó a Bagdad vasut végső vonalára vonatkozó német-angol megegyezést elismeri és hajlandó továbbá az Eufrat folyóra nézve létrejött megállapodásokhoz hozzájárulni. — Mindennek fejében Törökország azt kívánja a hatalmaktól, hogy lépjenek közbe olyan irányban, hogy Törökországnak ne kelljen hadi sarcot fizetnie, hogy a Kisázsiahoz tartozó szigeteket megtarthassa, hogy nemzetközi kölesont kaphasson és végül alkohol, petrolium, cukor, kártya és gyújtó monopóliumot rendezhessen be.

Orosz hadihajóról löttek Konstantinápolyra.

Konstantinápoly, febr. 12.

Ma reggel Ratislav orosz pánclóshajóról, amely mint második állomáshajó érkezett ide, hirtelen ágyugolyó csapódott a Tofana rakpartra, nagyobb kárt okozva s egy vasuti mozdonyt is megrongált. Hír szerint két embert is megölt a golyó és sok embert megsebesített. Ezt a hírt azonban autentikusan nem erősítették meg. Orosz részről a dolgot úgy magyarázzák, hogy az ágyu töltésekor történt véletlenség okozta a balesetet. Mindenesetre csodálatos azonban, hogy a Ratislav éles töltenyt használt. A Ratislav parancsnoka nyomban jelentkezett a tengerészeti hatóságnál s bocsánatkérések közt jelentette, hogy véletlen balesetről van szó. Az eset a városban óriási szenzációt keltett s a török lakosságra rendkívül rossz benyomást tett. A censura megtiltotta a sajtónak, hogy az esetet közölje.

A Leszámitoló és Jelzálogbank közgyűlése.

Ünnepies hangulatban tartotta meg évi közgyűlését tegnap Nagyvárad egyik nagyteknélyü, előkelő pénzintézete: a Leszámitoló és Jelzálogbank részvénytársaság.

A közgyűlésen Szájbély Gyula udv. tanácsos, igazgatósági elnök, Auer Róbert tőzsdetanácsos, igazg. tag s a részvényesek nagy számmal voltak jelen.

A részvényesek a meglegedés jóleső érzetével ünnepelték az igazgatóságot s különösen Moskovits Miksa vezérigazgatót az elért szép sikerért, amely az elmúlt év válsága közepette is jutalmazta odaadó fáradozásukat, buzgalmát és körültekintő óvatos eljárásukat. És úgy az igazgatóság, de különösen a vezérigazgató derekasan rá is szolgáltak az elismerésre, mert amellet, hogy közzgazdasági életünknek a válság közepette is kiváló szolgálatot tettek, a részvényeseknek is kellően megvédték az érdekeiket.

Kiemelkedő mozzanata volt a gyűlésnek Szájbély Gyula elnök nagyszabású beszéde.

Szájbély Gyula udvari tanácsos elnöklete alatt a következők vettek részt a közgyűlésen:

Auer Róbert, Moskovits Miksa, dr Friedländer Sámuel, Schwartz Jakab, Aufrecht Mór, ifj. Ullmann Izidor, dr Wertheimstein Henrich, Krausz Dávid, dr Örley György, Keszthelyi Zoltán, Balogh Kálmán, Rendes Szidor, dr Goldberger Miksa, dr Löwy Mór, Karger Sándor, Mezey Márton, Mitteleier Ede, Fisch Mór, Feldman Izidor, Schwartz Sándor, Goldfeder Sámuel, Jónás Izidor, Markély János, Vajda Géza, Kaiser Márton, Klein Andor, Poszpiß Géza, Réder Ferenc, Neuman Mór, Bernstein Simon, dr Popovits György, Neuman Gábor, Rosinger Miklós, Aufrecht Sándor, Klein Károly, Vitán Zoltán, Sártory László, Hirsch Mór, Varga Gábor, Katona József, dr Krüger Aladár, dr Varga János, Wellerstein Dániel, Weintraub Mór, Weiman Béla, Oláry Gyula, Schilling Mór, Rothbart Adolf Ede, Reich Sándor dr Valdman Béla, Engel Lajos, Friedländer Ernő, Weisz I. Miksa, Schwartz Mór, dr Friedländer János, dr Aufrecht Ede, Bródy Samu, Hegedüs Nándor, dr Székely Adolf, Szabó János, Reisz István, Darvassy Lajos, Frankl Zsigmond, Weisz Károly, Vasvári Zsigmond, Weisz Zsigmond stb.

Elnök a gyűlést megnyitván, üdvözölte a részvényeseket, akik tanujelét adták, hogy az intézet iránt a régi hűséggel viseltetnek. Konstatálta, hogy a közgyűlés határozatképes, mert 52 részvényes, 3819 részvénynyel és 1224 szavazattal van jelen. A jegyzőkönyv hitelesítésére felkérte Löwy Mór és dr Krüger Aladár részvényeseket.

Ezután Moskovits Miksa vezérigazgató felolvasta az igazgatóság következő jelentését:

Mielőtt a lefolyt üzleti évről jelentésünket előterjesztenék, kegyelettel kell megemlékeznünk intézetünk egyik alapítójának és 14 éven át volt igazgatójának, Deutsch Herman urnak elhunytáról, akinek szakértelme, gyakorlati kereskedői érteke és méltán puritán hırneve nagyban elősegítette intézetünk fejlődését.

A lefolyt gazdasági évnek üzleti eredményeit nagyban befolyásolták a köztudomásulag egész év folyamán tartó kedvezőtlen közzgazdasági viszonyok, valamint az év vége felé beállott háborus veszedelem.

Hogy az adott viszonyok helyrehozhatlan károkat nem okoztak, az országszerte főképen az Osztrák-Magyar Bank előzéke-

üzleti politikájának köszönhető; Nagyváradon azonfelül a helyi fiók főnökének körültekintő irányítása óvta a piacot minden rázkódástól.

Ki kell emelnünk, hogy a feszült viszonyok bennünket alig érintettek, mert a szövetséges és a velünk összekötöttesben levő többi intézetek abban nyilvánuló előzékevénye, hogy hitelünket teljes mértékben fenn-tartották, nekünk is lehetővé tették, hogy ügyfeleinknek minden jogos igényét kielégíthessük és üzleteinket a régi keretekben fenn-tarthassuk.

Eltolódás csak annyiban mutatkozik, hogy váltótárcánk mintegy 1.1 millióval csökkent, de 1.7 millióval emelkedett a jelzálog-állományunk. Ezen körülmény azonban mobilitásunkat nem befolyásolta, amennyiben kölesöneinket egyidejűleg átruháztuk és ezáltal záloglevél állományunkat növeltük úgy, hogy jelenleg szabad rendelkezésünkre álló záloglevél tartalékunk a 2 milliót meghaladja.

Üzleti eredményünk általában kedvező, ami részben annak is tudható be, hogy a helyi piacon előfordult fizetéképtelenségek-nél érdekelve egyáltalában nem voltunk és ez a körülmény tette lehetővé azt is, hogy értékpapir állományunknál, különösen a Magyar Pénzintézetek Központi Hitelbankja részvényeknél szenvedett értékesökkenést teljesen leirhattuk, anélkül, hogy az mérlegünk kedvező eredményét érezhetően befolyásolta volna.

Betétállományunk annyival csökkent, a mennyit Biharvármegye és Nagyvárad városa betétéből tőlünk, úgy mint a többi itteni intézetektől kivenni volt kénytelen, mert megszavazott szükségleteire az év folyamán előnyös kölesont nem köthetett. Az elvont közpénzeket azonban részben pótolta a közönség bizalma.

Az alábbiakban mutatjuk be az elmúlt üzletév főbb forgalmi adatait és az elért tiszta nyereség felosztására vonatkozó javaslatunkat.

Múlt évi mérlegünk a különféle levonások után 452,041 korona 26 fillér tiszta nyereséget mutat fel, melynek felosztására nézve indítványozzuk, hogy ezen összegből a tartalékalap gyarapítására az alapszabályszerű 10 százalék helyett 50,000 korona, mely összeggel tartalékalapunk 1.650,000 koronára emelkedik. Az igazgatóság és vezérigazgató jutalékára alapszabály szerint 61,281 korona 65 fillér. A felügyelő-bizottság elnök tiszteletdíjára 1,500 korona. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjára 5,000 korona. A tisztviselők jutalmazására 6,500 korona. Jótékony célra 2,000 korona. Az 1912. évi szelvények beváltására szelvényenkint 21 korona, azaz 315,000 korona. Végül a még fennmaradó 10,759 korona 61 fillér új számlára irassék elő.

Fenti javaslatunk elfogadásával kérjük, méltóztassék elhatározni, hogy az osztalék a közgyűlést követő naptól folyóvá tétessék s részvényeink 14. számú szelvényei pénztárunknál, valamint a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölesön részvénytársaságnál, Budapest darabonként 21 koronával beválthatók legyenek.

Ezek után kérjük a tisztelt közgyűlést, hogy a felügyelő-bizottság jelentése alapján a beterjesztett mérleget elfogadni, helyben hagyni, ezzel kapcsolatosan a felmentvényt megadni méltóztassék.

Szájbély Gyula beszéde.

Az igazgatóság jelentésével kapcsolatban elnök hosszabb beszédet tartott. Először is kifejezést ad a pietás által sugalt érzelmeinek s azt hiszi, hogy a közgyűlés érzelmeit is tolmácsolja, midőn rámutat a súlyos csapásra, amely Deutsch Herman igazgató halálával az intézetet érte.

Mint az igazgatói jelentés is említi, az elhunyt egyik volt az intézet alapítóinak, aki ott állott az intézet bölcsőjénél s figyelemmel kísérte annak felvirágzását s az igazgatóságnak tevékeny tagja volt és akinek szemé-

lyét becsültté tette puritán jelleme s a polgári életben követett eljárása. Ezek után csak arra szoritkozik, hogy indítványozza, miszerint Deutsch Herman érdemeit a közgyűlés jegyzőkönyvébe iktassa s arcképét festesse meg a tanácsterem számára és ezáltal adjon méltó kifejezést érzelmeinek.

Attérve a jelentés számadataira, fájdalommal érzéssel és szomorú szívvel említi fel, hogy a múlt évben már előre hangoztatott aggályos pénzügyi helyzet valóra vált s konstataálja, hogy az igazgatóság egy nagyon nehéz év jelentését terjesztette ezuttal be s hogy az általános közgazdasági és pénzügyi viszonyok nagyon megromlottak. S hogy mégis megrázkódtatás nélkül, úgy megállotta helyét és olyan eredményt ért el intézetünk, mint tavaly, a normális időben, ezt köszönhetjük a vezérkarnak és elsősorban Moskovits Miksa vezérigazgató szakértelmének; ezeknek tudható be, hogy az intézet hajóját a feltornyosult veszélyek között is biztos révbe vezette. Köszönetet mond a nagy közönség bizalmáért s azon intézeteknek, amelyek intézetünkkel szorosabb összeköttetésben vannak s a melyeknek képviselőit itt üdvözölheti. Elsősorban köszönetet mond az Osztrák-Magyar Bank vezetőségének, aki figyelmetetett jól előre a veszedelmekre, de a figyelmetetés visszatetszést szült s midőn látta, hogy a veszély bekövetkezett, nem vont meg a hiteleket, hanem sietett segédkezni a veszély elhárítására.

Nagy-Várad pénzpiaca is nagyobb bajokkal lett volna sújtva, ha nem állana itt Hiemesch Frigyes, aki érvényesítette intézeténél befolyását a helyzet szanálása javára. Egy szerény virággal járuljunk mi is az elismerés és hála koszorújába.

Nagy kérdés, hogy a jövőben mi lesz? A helyzet igen nehéz s egy fény sugar sem mutatkozik, hogy oszladoznának a sötét felhők, amelyek pénzügyünk egét borítják; hiába keressük a súlyos helyzetből a kivezető utat, azt nem találjuk. Ő, ugymond, aki benne van a közgazdasági élet központjában, nincs abban a helyzetben, hogy valami biztatót mondhasson a jövőre. A mostani nehéz helyzet nem múló jelenség; sokkal mélyebb gyökerei vannak, amelyek a jövő közgazdaságára kihatnak s éppen azt az osztályt sújtják legjobban, amely közgazdaságunk életétje volt s éppen az az osztály van zsidbasztó életre kárthatva, amely közgazdaságunkat megélenkítette s most nem képes kifejtetni annyi munkásságot.

Tapasztalja s hónapról-hónapra látjuk, hogy a monarchia kereskedelmi mérlege rosszabbodik s százmilliókat tesz, a mit ki kell vinni, a mivel adózni kell a külföldnek.

Nagy pénzügyi kapacitások keresték ennek okát s a módokat, amelyekkel gátat lehetne ennek vetni, de eredménytelenül. — Egyik főoka ennek, hogy a pénzügyi viszonyok nem felelnek meg a várakozásnak. Más okok is szerepelnek, a melyeknek mellőzését nem lehet látni.

Allam és városok nagy pénzügyi szükségben vannak. Nagy összegek elvonatnak a pénzpiactól, a melyek eddig rendelkezésre állottak.

Nem tudjuk, mi rejlik a jövőben, de azt tudja s mondhatja a részvényesek megnyugtatására, hogy résen lesznek, hogy az intézet hirnevét megkettőzött erélylyel, óvatossággal szívükön viselik s azon lesznek, hogy a részvényesek érdekei a legnagyobb mértékben megóvassanak. (Eljenzés.)

Ezután Komlóssy József felolvastván a felügyelő-bizottság jelentését, azt az igazgatóság jelentésével együtt elfogadták s a felmentvényt megadták.

A felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztottak újból: Komlóssy József, Balogh Kálmán, Lindner Bernát, Rendes Szidor, dr Szende Gyula és dr Sámson Márton.

Az igazgató tanács tagjaivá megválasztottak:

Goldfeder Sámuel, Helfy József, Kaiser Márton, Karger Sándor, Klein Sámuel, Ka-

tona József, dr Illés István, Nagy György, Markély János, Philippovits Alajos, dr Somogyi Odön, dr Székely Adolf, Wohl Ilona, Wallerstein Ferenc, dr Waldmann Dezső.

Dr Örley György mielőtt az ünnepies aktust bezárnák, őszinte szívből köszönetet mond az igazgatóságnak. Hogy ilyen szép eredményt értek el, azt az igazgatóság lan-kadatlan buzgalmanak tulajdonítja. Köszönetet mond az országos hírű elnök szép beszédeért s indítványozza, hogy az igazgatóság és felügyelő-bizottság tagjainak jegyzőkönyvi köszönetet mondjanak.

Szajbély elnök az igazgatóság és felügyelő-bizottság és a saját nevében köszöni az elismerés megnyilatkozását. Ez buzdításul szolgál, hogy feladatukat a jövőben is éppen azzal a kötelelességgel végezzék, mint eddig.

Ezután zajos éljenzések között a gyűlést bezárta.

A bihari választás.

Izgalmas napra viradtak ma a bihari kerület választói. Ma fogják ugyanis betölteni a Várady Zsigmond halálával megüresedett mandátumot. A választási előkészületek minden téren befejezést nyertek. A kerületben minden nyugodt. Tegnap a választás helyiségét is rendbehozták. A közbiztonság megvédelmezése végett tegnap egy század huszár és két század gyalogos vonult ki. Ezeknek azonban semmi dolguk sem lesz, mert a hangulat nagyon nyugodt.

A függetlenségi párt nagyon esendesen viselkedik és ez biztosítja a választás békés befolyását. A függetlenségi párt jelöltje, Rigé Loránd hir szerint a választás megkezdése után vissza fog lépni. Ez esetben ellenjelölt hiányában Morvay Zsigmond megválasztását fogja kijelenteni az elnök. Nincs kizárva azonban az sem, hogy ez a terv a választás órájáig meg fog változni és az egész kerület választóközönsége végig fog szavazni. Szavazás esetén este 10 órakor lehet kilátás az eredményre.

A munkapárt győzelmét biztosra lehet venni és ezt a függetlenségi párt is tudja. Hogy mégis belemegy a küzdelembe, azt azért teszi, hogy ne minden kardesapás nélkül engedje át a harteret.

Morvay iránt az országos munkapárt is érdeklődik és már tegnap este hat országgyűlési képviselő érkezett a kerületbe a munkapárti jelölt támogatására. Tegnap este érkeztek Szojka Kálmán, Ertsey Péter dr, Háromy László, Almássy László, Farkas Pál és Nagy Sándor országgyűlési képviselők. A képviselők felkeresték Miskolczy Ferenc főispánt, Morvay Zsigmond munkapárti jelöltet és aztán automobilokon kimentek a kerületbe. A képviselők fogják felvezetni a szavazókat.

A szavazók kényelmére a mai napra külön vonatot állítottak be. Ezen a vonaton fog a körösvölgyi választó közönség Biharra vonulni.

A választási elnök, Udvarhelyi Béla, tegnap kiutazott Biharra és az előzetes intézkedéseket foganatosította. Az elnök véleménye szerint esendes választásra van kilátás a munkapárt győzelmével. Morvay Zsigmond ma délelőtt fog Biharra érkezni több biharmegyei képviselő társaságában.

Az áltanító százezrei.

Lenkei Barnabás dolgai.

Pár nappal ezelőtt egy törbe került szélhámós dolgai jártak be a sajtót. Az illető szélhámós Lenkei Barnabás tanító. Lenkei neve nem teljesen ismeretlen a közönség előtt. Ha valahol egy tanítói állás üresedésben van, Lenkei ott föltétlenül pályázik. Alig van már község, ahol Lenkei ne pályázott volna. Természetesen mindenütt megbukott. A bukást nagyon elősegítette mindenütt az az eljárása, hogy választás előtt végig járta az összes iskolaszéki tagokat és megpumpolta őket, kit hogyan lehetett.

Legutóbb azonban rajta vesztett. Ahova pályázott, ott ugyanis egy olyan tanítóval találkozott, aki ugyanott és ugyanabban az évben végezte tanulmányait, ahol és amikor Lenkei bizonyítványt volt keltezve. A tanító bármint törte a fejét, nem tudott Lenkeire visszaemlékezni. Kutatni kezdtek a tanító után. A nyomozás során kiderült, hogy Lenkei okmánya hamis. Természetesen megindították ellene az eljárást.

A vizsgálatot most már a csendőrség vette a kezébe. Kiderült ekkor, hogy Lenkei egy közönséges szélhámós, aki különösen Biharmegye jómódu községeit szemelte ki üzelméire.

Sok tisztátalan dolga van az áltanítóknak Csökmön és Darvason. Ebben a két községben, akit csak lehetett, mindenkit megpumpolt. Előadta, hogy neki 200.000 korona pénze van, de nem akar most hozzányulni. A pénz ugyanis egy nagyváradai pénzintézetben van letétbe és onnan ily nagy összeget csak nehezen lehet kivenni a mai viszonyok között. Sokan felültek Lenkeinek és a rendes pénz-zavarából állandóan kisegítették 10—20—50, sőt 100 koronákkal.

Mikor már ő maga is megelégette a dolgot, elhatározta, hogy még nagyobb szabású manipulációt visz véghez. Egy szép téli reggelen bekopogott a csökmői községi biróhoz, Tóth Ferenchez. Előkelő felületességgel előadta, hogy ő meg akarja vásárolni a biró földjét. Busásan megfizet érte, csak hogy megkaphassa a csökmői földet, mert mindenáron odavaló birtokos akar lenni.

A biró nem szívesen ugyan, de jópénzért hajlandónak mutatkozott a föld eladására. Már az adásvételnél tartottak, sőt az átírásról is tárgyaltak, mikor a birónak eszébe jutott, hogy jó volna megnézni a 200,000 koronás betéti könyvecskét. A sűrű tárgyalások alkalmával azonban Lenkei nem mulasztotta el egyszer sem 10—20 koronát kölesönképen kikérni.

Már a biró is megsokalta a dolgot és kérte a tanítót, hogy mutassa meg a betéti könyvet. A tanító másnapra ígérte a könyv bemutatását. A biró el is hitte. Másnap azonban Lenkei Barnabás ur sehol sem volt, megugrott uj talajt keresni. Most aztán az okmányhamisítás mellé be fogják csatolni az összegyűjtött szélhámósokodásait is és azokkal egyidejűleg fog a bíróság az ügyben határozni.

A csepeli sztrájk.

Nem bér-, de hatalmi kérdés.

A csepeli Weisz Manfréd-féle konzerv- és tölténygyárban kitört nagy sztrájk minden valószínűség szerint hamarosan be is fog fejeződni. Erre annál több kilátás van, mert a sztrájk ezuttal nem a bérkérdés körül folyik, hanem hatalmi kérdés miatt. Másrészt a gyárnak is a háboru kitörése óta aránytalanul több megrendelése és így több kötelezettsége van, mint rendesen. Ennek folytán mindkét félnek oka is van a gyors megegyezésre.

Sztrájktrörök felvétele miatt tört ki az ötezernyolcszáz munkás sztrájkja. Egy Mozer és egy Pintér nevű munkást szerződötett a gyárvezetőség és azonkívül szervezetlen női munkások is dolgoztak a gyárban. Pintért, akit sztrájktröröknek tartottak, tettleg inzultálták is a munkások és követelték azonnal való eltávolítását. S mikor Láng Kálmánt, a munkások bizalmi férfiát le akarták tartóztatni, kitört az egész gyártelepen a nagy sztrájk.

Még tegnap délután tanácskoztak a gyár képviselői és a munkások bizalmi férfiai, de ez a tanácskozás eredménytelen maradt. A szociáldemokrata-párt részéről eddig még nem tettek lépéseket. Ma délelőtt folytatják a tanácskozásokat és reménylik, hogy a sztrájk hamarosan véget ér.

A gyárvezetőség részéről az alábbi nyilatkozatot tették:

— Miután a munkások nem bér-, hanem hatalmi kérdések miatt léptek sztrájkba, igen nehéz megtalálni azokat a pontokat, amelyek a kölcsönös megértéshez vagy megegyezéshez vezethetnek. Ma is folynak tárgyalások a gyárvezetőség és a munkások bizalmi férfiai között. De hogy a mai napon megegyezés jön-e létre, az más kérdés.

Megfertőzött család.

*

Tegnap számunkban részletesen foglalkoztunk a szerencsétlen kis Pösze István ügyével. A rendőrségi informálás alapján hírül adtuk, hogy a gyermeket még január hó 3-án harapta meg egy veszett kutya s a gyermekén most tört ki a rettenetes betegség. Mihelyt ez a súlyos gondatlanság a rendőrség tudomására jutott, jelentették az ügyészségnek. Az ügyészség nyomban elrendelte a legerélyesebb nyomozást.

A vizsgálat tegnap olyan megállapításokat eredményezett, amelyek egészen más-képpen tüntetik föl a sajnálatos esetet. A kis Pösze Istvánt nem tudták kihallgatni tegnap sem, rettenetes kinok között hánykolódik egész nap a fehér kórágyon.

A szülők, szomszédok és szemtanuk jelentkeztek, ezek előadása alapján kiderült, hogy Pösze István nem a január 3-iki marás következtében esett betegségre.

A nyomozást Vadász József kerületi felügyelő vezette. A helyszínén hallgatta ki a szomszédokat s a következő megdöbbentő tényállást referálta el a főkapitánynak.

A rendőrség megvizsgálta azt a kutyát, amely január 3-án megharapta Pösze Istvánt. Az állatorvos teljesen egészségesnek találta, most fön van a rendőrségen, nincs

semmi baja és nem is volt. Ennélfogva a veszethez semmi esetre sem kaphatta Pösze ettől a kutyától.

Ellenben jelentkezett Pöszenek egyik kis pajtása, aki azt mondta, hogy látta együtt játszani Pöszt Bonta Imrével, akit elvittek Pestre.

Ezen a nyomon haladva, kiderült, hogy nem Pösze Istvánt harapta meg egy veszett kutya, hanem Bonta Imrét. Február 8-án egy veszett eb garázdálkodott a város eme részén, megmarta Bonta Imrét, akit azóta már fölvittek a Pasteurbe.

De még az elszállítás előtt a két gyerek együtt játszott, ölelkezett s csókolódzott. Bonta Imrétől kapta a bajt Pösze István, aki ott-hon többször megcsókolta azóta szüleit, testvéreit is és így az egész családot inficiálta.

Ennélfogva a rendőrség intézkedett, hogy Pösze István egész családjával együtt elkülöníttessék. Sőt mivel sürgős segítségre lehet szükség, Vadász felügyelő még tegnap délután 4 órakor felküldötte az egész családot — a kis Pösze fiu kivételével — a budapesti Pasteur intézetbe.

A vétkes könnyelműség ime szörnyű szerencsétlenségbe sodort egy egész családot. Nem lehetetlen, hogy még többen lettek inficiálva, úgy hogy a rendőrség most erre is kiterjesztette a nyomozást.

És tegnap délután 2 órakor kiszervezett ennek a vétkes könnyelműségnek első áldozata, a kis Pösze István. Szülei haza akarták vinni, azonban a gyermekkórházban ezzel a lesújtó hírrel fogadták őket. Egy óra múlva pedig már ők is utaztak Pest felé a Pasteurbe.

A halott felboncolását az ügyészség elrendelte.

HÍREK

...

Tájékoztató.

Február 14. A Katholikus Kör második köz-művelődési estélye.

Február 21. A Katholikus Kör harmadik köz-művelődési estélye.

Február 28. A Katholikus Kör negyedik köz-művelődési estélye.

Március 6. Bihoreana takarékpénztár közgyűlése d. e. 10 órakor.

Március 14. A Katholikus Kör ötödik köz-művelődési estélye

Április 20. A Katholikus Kör záróünnepélye

* **Rimler Károly itthon.** Rimler Károly polgármester tegnap hazaérkezett Budapestről. A polgármester a nagy kölcsön dolgában járt a fővárosban.

* **József főherceg állapota.** A hivatalos lap tegnap számában közölt orvosi jelentés szerint József főherceg állapota javult. A fenségnél a hurutos jelenségek még megvannak. Hőmérséklete 37.4.

* **A Katholikus Kör köz-művelődési estélye.** Holnap este 6 órakor tartja a Katholikus Kör második köz-művelődési estélyét a jogakadémia dísztermében. Az estélyen Barabás Erzsike fog zongorázni, utána Vucskics Jenő főreáliskolai tanár fog előadást tartani „A világformáló csöndesség”

cimen. — Az estélyt Géczy Mária hogedüszólója zárja be.

* **A Naggyváradai Népszövetség a központi igazgatóságban.** A Katholikus Népszövetség naggyváradai szervezete rövid idő alatt az ország egyik legerősebb szervezetévé fejlődött. Ennek elismerése a központ részéről az a tény, hogy a Népszövetség budapesti igazgatóságában a naggyváradai szervezetnek juttattak egy helyet. Rakovszky István v. b. t. t., a Népszövetség elnöke tegnap levélben tudatta a naggyváradai szervezet igazgatójával, hogy őt a budapesti központi igazgatóság tagjává választották. Ez a tény is annak a jele, hogy a központ a naggyváradai szervezet agilis működését élénk figyelemmel kíséri.

* **A harmadik vashid.** A harmadik vashid ügye talán most már végleg a megvalósítás stádiumába jut. Tegnap érkeztek meg az iratok a kereskedelmi minisztertől és a miniszter leiratában arról értesíti a várost, hogy a gyár módosított terveit a pillérek feletti kapuzat részeinek kivételével jóváhagyta. A kapuzat változásait bírálja el a város és azután küldje vissza a terveket a miniszteriumba, ahonnan majd leküldik az aradi vasgyárba, amely a vas-szerkezet munkálatait végzi. Így azután talán nem is olyan hosszú idő múlva rákerül a vashid a készen levő pillérekre. Talán.

* **A függetlenségi párt ülése.** Tegnap este ülést tartott a naggyváradai függetlenségi párt a 48-as kör helyiségében. Az ülésen Adorján Emil elnökölt. Az ülés megnyitása után ismertette az elnök a napi-rendet, melyen a város mai közgyűlésének tárgysorozata szerepelt. A párt a választói jog kérdésének kivételével mindenben a tanács javaslatát fogadta el. A választói jog dolgában természetesen a párt beadványa mellett foglaltak állást és elhatározták, hogy a mai közgyűlésen a tanács javaslatának megváltoztatását fogják indítványozni.

* **Sérelmes szabályrendelet-tervezet.** Megírtuk annak idején, hogy Gerő Ármin rendőrfőkapitány a táblás kocskra szabályrendelet-tervezetet készített. A tervezet 1-ső pontját a fuvarosok magukra nézve sérelmesnek tartják. Legfőbb sérelmük, hogy 10 kor. térpénzt kell fizetni, a teret össze kell takarítani és a szemetet elhordani. Eléggé magas adót fizetnek már a jog után és most még térpénzt is kell majd fizetniök. Méltánytalan és igazságtalan kivánság az, hogy a teret ők tartásák tisztán, mert a falusi szekerek is ott állnak meg s elszórják a szemetet, de össze nem takarítják. Azt senki sem kívánhatja tőlük, hogy más után takarítsanak, pláne a falusiak után, kik a városi terhekhez egyáltalán nem járulnak. Örömmel vették tudomásul a javaslat azon pontját, mely meghatározza, hogy milyen életkoruk lehetnek. Sok fuvaros felfogadott bármilyen suhancot és kétes alakot, kikkel mindig szégyent vallottak.

* **Hamisított rum.** A kihágási bíróság tegnap elítélte 15 korona pénzbírságra Karpf Herman kereskedőt, aki hamisított rummal szolgálta ki vevői közül Lobermayer Gyula tornatanárt. Az ítéletet a debreceni vegyvizsgáló állomás szakvéleménye alapján hozta meg Mezey Gyula kapitány. A szakvélemény szerint az inkriminált rum emberi élvezetre használhatatlan, mert a szervezetre méregként hat.

* **Egy bank felszámolása** című tegnapi közleményünkre nézve azt az értesítést nyertük, hogy a felszámolási bizottság még nincs bejegyezve a törvényszéknél és azért nem történik még kifizetés. Mihelyt a bizottság be lesz jegyezve, a fizetéseket a felmondás sorrendjében fogják eszközölni.

* **A választójogi javaslat a városházán.** A belügyminiszteriumból nagy palmaz füzet érkezett a polgármesteri hivatalba. A füzetek a választójogi javaslatot tartalmazzák. A javaslatot a miniszter a rendelettel küldte le a polgármesterhez, hogy abból minden komoly érdeklődőnek, aki azért jelentkezik, egy-egy példányt tanulmányozás végett adjanak.

* **Helyreigazítás.** Tegnapiszámunkba tévesen került a hír, hogy a törvényszék Róna Andor ellen elrendelték a csődöt. Készséggel igazítjuk helyre a téves hírt azaz, hogy a Róna Andor cég ellen nem rendelték el a csődöt.

* **Osszedarabolt asszony.** Pár nappal ezelőtt megírta a Tiszántul, hogy a belényesi közpórházba beszállították özv. Buha Juonét, akit a legények daraboltak össze az erdőben. Az öreg asszony teste, mint már megirtuk, valósággal egy élő seb, úgy, hogy itt az eredményes gyógyításra egyáltalán nem lehetett kilátás. A szerencsétlen asszony testrészeit, ahogy az orvosi tudomány megengedte, összevarrták. Dacára a rendkívüli súlyos sebeknek, az asszony néhány napig még élt. Hozátartozói mikor már látták, hogy felgyógyulásról szó sem lehet, hazaszállították Buhánét. Odahaza kedden délután a sérülések következtében meghalt. Az ügyészség elrendelte a hulla felboncoltatását, amit tegnap foganatosítottak is. Megállapították, hogy az öreg asszony a sérülések következtében halt meg. A csendőrség a nyomozást befejezte. A tettesek már az ügyészségen várják büntetésüket.

* **Győry nővérek** kitűnően szervezett tambura és énekkara szerez rendkívül kellemes szórakozást annak a nagyszámú publikumnak, amely esténként a *Korona-kávéház*at keresi fel. A 10 tagból álló tambura és énekkar *Mészáros és Szabó* karmesterek kitűnő vezetése alatt áll. Műsoruk elsőrangú számokból van összeválogatva, mindég változatos, szigorúan családias, szolid és gazdag. — A közönség tüntető szeretettel és nagy örömmel siet a *Korona-kávéház*ba, ahol elsőrendű kiszolgálás mellett még ilyen kellemes, olcsó és Nagy-Váradon máshol fel nem található szórakozás vár reá. A kávéház jó hírre, a figyelmes kiszolgálás s a jelenlegi pompás zenekar egyaránt biztosítják a *Korona-kávéház* számára azt a nagy népszerűséget, amelyel most bír. A közönség szíves pártfogását kéri továbbra is a *Győry-nővérek*.

* **Eladó** egy pár jól behajtott **5 éves kocsi**. Cím a kiadóban.

* **Uj tanfolyamok a Rose Nyelviskolában.** Január 1-ével új tanfolyamok kezdődnek Rose tanár ábrázoló nyelviskolájában. Mától kezdve be lehet iratkozni német, francia vagy angol nyelvzakokra. A tanítás házon kívül is történhetik. Bővebb felvilágosítást ad a nyelviskola irodája, Rákóczi-ut 3.

* **Egy ebédli szekrényt**, amely kitűnő állapotban van, kéz alatti eladásra keres a kiadóhivatal.

* **Rákóczy-út 15. számú ház az ujonnan épülő Apollóval szembe eladó.**

* **Finon** női lack chevrau barna és fehér félcipőket vettém partiban és azokat 4 koronától kezdve árusítom. *Feketénél, Bémer-téren, Elite-kávéház* mellett. Üzletemet május 1-én Szent János-utca 3 szám alá helyezem át.

* **Hirdetmény.** A Polgári Takaré- és Segélyszövetkezet 1910-1912. évi 15-ik évtársulatának törzsbetétei a reá eső osztalékkal együtt f. évi január 13-ától kezdve kifizettetnek. Az igazgatóság.

Valódi **Amerikai és Chas-sala** cipők, legjobb **Bor. a-lino** és **Pichler** talpakok

REICHARD áruháza

cégnél szereshetők be.

* **Kossuth-utca 2. sz. házban egy emeleti kétszobás lakás** mekkelhelyiségekkel f. évi május 1 re kiadó. Ertekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

* **TÜZIFA** hasábos és aprítva, ugyszintén elsőrendű porosz kőszentet házhoz szállít **Weiszberger és Társa**. Telefon 688. Telep: Váradvelence, vasútnál.

* **A „Biharmegyei Gazdák Aru- és Hitelintézete Rt.” sertéshizlaldájában (Óssi-tér) hizott sertések a napi áron egyenként is kaphatók.**

* **Egy igazán élet-évaló** és házagpótló intézmény betöltésére vállalkozott egy erre minden tekintetben hivatott és kiváló kvalitásokkal bíró kereskedelmi szakember: **Donát Károly**, ki lakásán, Szabadság-utca 5. szám alatt egy az egyszerű és kettős kereskedelmi könyvvitelt, a magyar és német gyorsírást, gépirást, kereskedelmi számtant, valamint magyar és német kereskedelmi levelezést és a kereskedelmi könyvek felfektetését felölelő tanfolyamot nyitott. Ezen új és minden tekintetben figyelemreméltó intézmény iránt már eddig is óriási érdeklődés mutatkozik s mi a magunk részéről is kötelességünknek tartjuk a mélyen tisztelt érdeklődők figyelmét ezen tanfolyam látogatására felhívni és mindenkinek a saját érdekében ajánlani.

EGYESÜLETEK

A Kath. Kör választmányi ülése.

Tegnap tartotta a Katholikus Kör rendes havi választmányi ülését.

Jelen voltak: Dr Karácsnyi János, dr Vueskies Gyula, Dus László, Grócz Béla, dr Molnár Imre, Kelemen Kálmán, Schuch Károly, Novák János. Oláry Gyula, Kárger Sándor, Krüger Aladár, Pevanovits Imre, Sürger Bertalan, dr Imrik Gusztáv titkár.

A választmánynak bemutatott a dr *Belopotoczky Kálmán* v. b. t. t. nagyprépost által a Katholikus Kör új helyiségére nézve a káptalan előtt tett alapító nyilatkozata; a választmány a nyilatkozatot lelkes örömmel vette tudomásul s az alapító nyilatkozatot jegyzőkönyvében egész terjedelmében megörökítette. Kiküldtek az építésre vonatkozólag egy építési bizottságot s az ellenőrzéssel *Géczy Géza* káptalani főmérnököt bízták meg.

Az évi rendes közgyűlést március 9-én délelőtt 11 órakor fogja a Kör megtartani; letárgyalták és elfogadták a zárszámadást és a folyó évi költségeloirányzatot.

Uj tagokul megválasztattak *Verner Kálmán* árvaszéki elnök és dr *Beszédits Dezső* nyug. járásbíró.

* **A nőegylet választmányi ülése.** A biharmegyei és nagyváradai nőegylet febr. 13-án délután fél 5 órakor a Lujza otthonban választmányi ülést tart.

* **Meghívó.** A Szt Lászlórol nevezett nagyváradai koldusápoló és figyermekmenedékház egylet folyó hó 21-én délután a Szaniszló-utcai egyesületi házban rendes közgyűlést s azt megelőzőleg választmányi ülést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak.

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Csütörtök: Egér.

Péntek: Egér.

Szombat: Egér.

Vasárnap: d. u. Kedves Augusztin.

este: Varázskeringő.

* **Az egér.** Ma csütörtökön este bemutató számba menő repriz lesz a Szigligeti színházban, amely alkalommal Pailleron klasszikus vigjátéka *Az egér* kerül színpadra, amelyet legutóbb tizennégy évvel ezelőtt játszottak a nagyváradai színházban és így a Szigligeti színház közönségének még nem volt alkalma ebben a pompás, fehérmeséjű francia vigjátékban gyönyörködni, amely Pailleront a párisi akadémia tagjává tette meg. A francia színpadi irodalom e valóságos gyöngyének nagyváradai előadásának sikerét E. Kovács Mariska, Polgár Mariska, Angyal Ilka, Étsy Emilia, Szentgyörgyi Mártha biztosítják, míg az egyetlen férfi szerepet Tóth Elek fogja játszani.

TÁVIRATOK

Lukács válaszol.

Budapest, febr. 12.

Lukács László ma válaszol a választójogi bizottságban elhangzott beszédekre.

Bolgár erőfeszítés.

Konstantinápoly, febr. 12.

A bolgárok rettenetes rohamot intéztek Jenikői mellett a csatáldzsai török harc vonal ellen. A törökök a rohamot visszaverték. Az ágyuzás késő estig tartott.

Konstantinápoly, febr. 12.

A Fekete-tenger partján sikerült partraszállítani 15.000 kurd lovast. Ezeknek az a feladatuk, hogy hátbatámadják a bolgárokat.

Az angolok Scott családjáért.

London, febr. 12.

A déli sarki bizottság ma fölhevást bocsátott ki, amelyben a közönséget a szerencsétlenül járt Scott és társai hátramaradottjainak támogatására kéri föl. A gyűjtés már a mai első napon is igen szép eredménnyel járt. Az első adományozó Rothschild lord és a Daily Telegraph kiadója voltak, akik kétszázötven fontot írtak alá egyenként a gyűjtő iven. Peary száz dollárt küldött. Daily Chronicle tulajdonosai kétezer fontot jegyeztek.

A páholyok ellen.

Brüsszel, február 12.

A kormány rangvesztés terhe alatt elrendelte, hogy az összes tisztok lépjenek ki a szabadkőműves páholyokból. Több katonatiszt megtagadta a kilépést s röpiratot adtak ki a kormány ellen.

Mexico ostroma.

Mexico, február 12.

Délelőtt tíz óra óta heves ostrom folyik, amelyet erős ágyuzással támogatnak.

Texasból ideérkező jelentések szerint tegnap délelőtt véres harc tombolt Mexico utcáin. A szövetséges csapatok, amelyek tüzéségi és gépfegyverosztállyal is rendelkeznek, a nemzeti színház közelében rátüzeltek a fölkelőkre. A csapatok ezután Blaquer generális vezetése mellett az arzenált szállották meg.

**IGAZSÁG-
SZOLGÁLTATÁS****Pallós és társai.**

A Pallós-ügyben a nyomozás befejeződött. A budapesti ügyészség tegnap terjesztette be vádiratát a bíróság elé.

Ez a vádirat több ivre terjed és a bűntény egész komplexumát magában foglalja. Felsorolja Pallós és társai bűneinek meglehetősen hosszú sorozatát.

Elsősorban ismerteti a mocsolád—tab—síófoki és a temesvár—varjasi helyiérdekű vasutak építésének történetét. A két vasut fő részvényese és igazgatója Pallós Ignác volt s az igazgatóságban döntő szerepet játszott. Maga mellé bevette alkalmazottjait Barta Miksát és Somló Andort.

Ezeknek segítségével kedve szerint manipulált. Körülbelül nyolcezer részvényt elzálogosított három millió korona értékben. Emiatt az ügyészség hűtlen kezelés bűntettével vádolja Pallóst, Somlót és Bartát mint tettestársait.

A részvények az angol Investment társaságnál voltak elzálogosítva. A társaság követelte, hogy a részvények ne egy, hanem félfévre legyenek kiállítva.

Mint hogy azonban a részvények nem voltak Pallós birtokában, meghamisította és a hamis részvényeket mutatta fel a közjegyzőnek s egy hamis okirat kiállításánál működött közre. A hamis részvényeket több nagyobb pénzintézetnél helyezte el.

E cselekmény miatt az ügyészség Pallóst a Btk. 210. szakasza alapján, vagyis a pénzzel egyenlő értékű értékpapiroknak meghamisításával vádolja.

A további vád ellene az, hogy a két vasut tartalékalapját, amikor igazgatói állását elhagyta, — elsikkasztotta. A vád itt sikkasztás büntette.

Amikor Pallós pénzzavarban volt, a cég nevében korlátlan mennyiségben váltókat bocsátott ki, amelyekre Barta és Somló nevét is aláírta. A váltók értéke körülbelül 600.000 korona. A vád itt is hűtlen kezelés.

Végül mikor a prágai Eskompte-banknál kölcsönt akart felvenni, hamis könyvkirovonatokat produkált, amennyiben két millió korona aktívát mutatott ki, pedig akkor már

teljesen vagyontalan volt. A vád ellene a büntető novella 50. és a Btk. 383. szakaszába ütköző csalás.

Színészek párbaja. Még a múlt év novemberében szenzációs színészpárbaj folyt le Sik Rezső és Medgyaszay Jenő között, egy konfliktus miatt, amelyről annak idején sokat irtak a lapok. A felek régóta kibékültek, el is feledték a közönséggel együtt az egész párbajhistóriát, a kir. ügyészség azonban nem felejtette el az ügyet és párbajvétségért felelősségre vonták a színészeket. Tegnap tárgyalta az ügyet a nagyvárad kir. járásbíró és Sik Rezsőt 4 napi, Medgyaszay Jenőt pedig 3 napi fogházra ítélte párbajvétség miatt. Belenyugodtak az ítéletbe és kijelentették, hogy itt Nagyváradon, áprilisban fogják kitölteni büntetésüket.

**SZERKESZTŐI
PÓSTÁJÁZÓ**

Bonbon. Művei vannak. De csak tőle lehet megrendelni. Zongora órákat ad. Bővebb felvilágosításokért tessék levélben hozzá fordulni.

Nemo. Ilyen verseket már ma nem szabad írni. Kár a papírért.

Bakfis. 1. Legelegánsabb mozi az Apolló. 2. A kollegialitás nem engedi, hogy más lap riportjairól a nyilvánosság előtt nyilatkozzunk. 3. Egyszerűen neveléses.

KÖZGAZDASÁG**Gabona üzlet.**

Irányzat a balkáni helyzet nyugodtabb felfogására lanyha.

Mai árfolyamok.

Októberi buza	— — —	11.—
Áprilisi buza (1913.)	— — —	11.80
Októberi rozs	— — —	10.40
Áprilisi rozs (1913)	— — —	10.52
Októberi zab	— — —	11.82
Áprilisi zab (1913)	— — —	11.24
Szept. tengeri	— — —	7.74
Máiusi tengeri (1913)	— — —	8.03

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Merza Kálmán

szijgyártó, nyerges
és bőröndös mester

Nagyvárad, Szent János-utca 48. sz.

Raktáron tartok minden e szakmába vágó cikkeket, ugymint: **disz- és igás-szerszámot**, nyerges és versenyostorokat. Kívánatra megrendelés után is készítek a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig, **feltűnő szolid árak mellett.**

Telefon 12-64.

ÉHIK ANTAL

épület- és diszmű bútortasztalos
Sánc-utca a kalapgyár épületében.

Állandóan raktáron tart saját készítményű modern bútorokat, háló-szoba és ebédlő-szoba berendezéseket stb. Ugyanott félig használt bútorok is kaphatók.

Telefon 12-64.

Fey Rezső

mű-bádogos, vízvezeték- és csatornázási vállalat

Szent János-utca 22. szám.
TELEFON 532. TELEFON 532.

Készít udvari tagymentes
closeteket vízöblítéssel.
Angol-closett berendezést,
viztartány vagy önzáró clo-
sett csapokkal való öblítéssel.
Mindennemű épület- és disz-
bádogos munkát. Villany-
erő gépekkel berendezve.

Házi csatornázást

szakszerűen készít

Kondor Dezső Nagyvárad

Nagy piac-tér Telefon 969. Gyár 1062

Cement, gipsz, nád, fedéllemez, cserép
kőpor, oltott mész stb. eladás.

**Autó (automobil) tulajdonosok
szives figyelmébe**

PNEUMATIK, köpeny és tömlő,
TRAPP ISTVAN Budapest, VIII. ker.
Tisza Kálmán-tér 26.

Postai megbízás naponként azonnal el lesz intézve. Javítások jutányos árban. Használt gumik a legmagasabb árban megvétetnek.

VAJNOVSZKI FERENC

uri- és női cipész, Szaniszló-u. 55.

Készít uri- és női cipőket mérték szerint. Javítások jutányos árban. Meghívásra házhöz küldök, levelekre válaszolok.

BÁDOGOS- ÉS VÍZVEZETÉK SZERELŐ MŰHELY.**Fábry János**

bádogos- és vízvezeték szerelő
Rákóczi-ut 15. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó munkát és javításokat jutányos árban. Levélbeni meghívásra házhöz jövök.

Ha nincs megelégedve szabójával, mert nem pontos, szóval bármikor. Keresse fel **DARABONT & Y. és TÁRSA** uriszabó céget Szilvási Dezső-u. 6. (Sonnenfeld-palota) és meglegi az ottani szolid, olcsó, kifogástalan kiszolgálás miatt és gyászruhák 24 óra alatt. Vidékről egy küldött öltönyről újat készítenek. Valódi angol szövetek.

Helyi és vidéki telefon 980.

Igen kellemes, biztos és kitűnő, gyorsan használó szer köhögés, hurut, meghűléstől eredő rekedtségnél a **FARKAS-féle**

hurut-szeletke

Egy doboz ára 60 fillér.

Kapható: **FARKAS ISTVÁN**

„**APOLLÓ**” drogueriájában

Nagyvárad, Rimanócy-palota

Rákóci-ut 7/b.

Telefon 10-87. Telefon 10-87.

A legmodernebb bútorokat

készíti

Kovács Zsigmond

m ű a s z t a l o s

Szacsvay-u. 70. sz.

Géperőre berendezve.

Telefon vagy levelezőlap nivasra azonnal megjelenek.

Terv és költségvetés díjtalan.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

2708—1913. szám.

Hirdetmény.

A hernyók és más élősdiek kötelező tavaszi irtása tárgyában felhívom a kert, illetve a szőlőtulajdonosokat, hogy kertjük, illetve szőlőjükben található gyümölcsfákra a hernyófészket, lepketojásokat, vértetű, darázs-fészket, tavaszi és később jelentkező cserebogaraknak irtását azonnal kezdjék meg s azt úgy folytassák, hogy a munkálat f. évi március végéig befejezhető legyen.

Az irtási munkálatokat hatóságilag ellenőriztetem s ahol mulasztás tapasztaltnék, ott az irtási eljárás a mulasztó költségére hatóságilag fog eszközöltetni, s azonfelül az illető 200 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel is sújtatni fog.

Nagyvárad, 1913. február 8.

Gerő,
r. főkapitány.

MŰKERTÉSZET!
Berecz József műkertésze
Nagyvárad, Vámház-u. 30.

Kitüntetve számtalan sok esetben a kertészet terén.

Ajánlja magát a kertészeti cikkek napenkénti szállítására, úgy helyben, mint vidékre: jutányos árak. Levélbeli megkeresések azonnal elintéztetnek. Kérjük e lapra hivatkozni.

Mezey Dezső

toronyóra készítő

Nagyvárad, Szt. János-u. 64.

Az ország egyik legrégebb és legmegbízhatóbb toronyóra

készítő telepe.

Olcsó árak, több

évi jótállás.

Villanyerő berendezés.

Kivánatra árjegyzéket bérmentve küld

HELYBEN TELEFON 11-75 VIDÉKEN

FEST! TISZTIT!

vegyileg női, férfi és gyermek ruhákat.

MOS!

gallér és kezelőket fényesre, csipke és szövet függönyök, bútor szövetek, papi és egyenruhák vegyileg tisztítatnak.

Gyár: Körözs-utca 13.

Felvételi üzlet:

Zöldfa Passage 93.

Rákóczy-ut 7. szám

Mokos Sándor.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a

Wolfram lámpák

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világitási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

izzólámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

1/4 lóerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Orvosilag több száz esetben ajánlva.
10-39. Telefon 10-39.

KEPES ELEK

orvosi hőtszerész üzlete Nagyvárad, «Sas-passage» átjáró.

Ajánlja saját készítményű
sérvkötőit,

szuszpenzoromok fecskendők és betegápolási cikkeit, u. m. egyenesstartók, háskötők, ágytálak, bidég.

anatómiai sérvkötők

a melyek a sérvet állandóan visszatartják, műlábak és művégtagok, támgépek, gummi cikkek, harisnyák stb. és a még fel nem sorolható cikkek. Külön próbaterem női és férfi kizsgálására. Óriási nagyraktár. Tisztviselők és iparosoknak árengedmény.

Értesítés!

Az alulírott nál (Kecskemét II. ker. Mária-város Cserép-utca 15. sz.) kapható:

Dr Bellesheim Alfonz „Szentek élete” c. hírneves munkája.

A több mint 700 oldalra terjedő vaskos mű néhány napig, míg a csekély készlet tart, egész vászon diszkötésben 12 korona helyett

3 koronáért

küldetik meg.

Kecskemét, 1913. febr. 9.

Kontz János.

Belépési felhívás.

A polgári takarékos és segélyszövetkezet

Kossuth Lajos-utca 4. szám

**1913. jan. 1-én megnyitotta
18-ik évtársulatát.**

Az igazgatóság ez uton is felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulathoz való belépésre. A belépés tetszésszerűen számu törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetekint 1 kor. fizetendő a szövetkezet pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetkezet célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtsön és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

- a) a heti befizetések 9 tizedésze erejéig minden további biztosíték nélkül;
- b) ingatlanokra;
- c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;
- d) megfelelő kezesség mellett váltókra, kötelevényre. A szövetkezetbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beiratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetétü könyvecskéjét.

Az új évtársulathoz való belépők részére kölcsönök már most folyósíthatnak. A kölcsönökről kiállított kötelevények bélyeg- és illetékmentesek.

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos utca 4. szám) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek

Nagyvárad, 1912. december hó.

Tisztelettel

A Polgári takarékos és segélyszövetkezet igazgatósága.

**Alkalmi áruk
eladása**

Nagyvárad, Kapucinus-utca 5. (Justh-ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönség és ismerőseim szives figyelmébe ajánlani, hogy dúsan felszerelt kézmű és vegyesáru üzletemet megnyitottam és mindennemű vásznak, asztalneműek, selyem és plüsch áruk, ágyneműk, szőnyegek, függönyök, női és férfi szövetek elárusítását a legjutányosabb áron megkezdtem. Magamat ajánlva, maradtam kiváló tisztelettel

Hönig M.

ALKALMI ÁRUK ELADÁSA

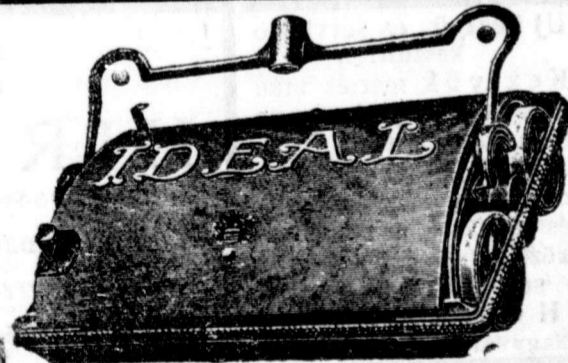
Nagyvárad, Kapucinus-u. 5. szám
(Justh-ház.)

**Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járattal, réz kerekkel. Olcsó árak. TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS. Villanyerő berendezés. Arjegyzék kivanatra. Saját ház.

Ujdonságokból állandó nagy választék háztartási és konyhafelszerelések kizárólagos raktára

TARSOLY és RISZTÓ vaskereskedésében
Nagyvárad, Rákóczi-ut. Telefon 390.

Legolcsóbb bevásárlási források:

<p>Ha Ön óráját jól és jutányos árban akarja megcsináltatni, hozza el FEIN KÁLMÁN óráshoz, Tereki-u. 9. Dr. Nemes ház. Villanyos megállóhely. — Órákban állandó nagy raktár.</p>	<p>Alapított 1893. Freund Benjámín Alapított 1893. műorás, ékszerész és látszerész Nagyvárad, Rákóci-ut, Széchenyi-szálloda épület. RITKA ALKALOM. Üzletem átalakítása miatt a teljes raktáramat kiárultom eddig nem létező leszállított árban, arany-, ezüst-, nikkal órákat, aranyláncokat, gyűrűket, fül-függőket és más ékszerneműket, kina ezüst tárgyak, ingaórák, látszereknél 50% engedmény.</p>	<p>Izsák Lidia mellfűzői, amelyek bécsi modellek szerint készülnek, országos nagy népszerűségnek örvendenek a hölgy közönség körében. Megrendelhető mérték szerint, Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 1. Füző üzlet: TELEFON 1-53. szám.</p>	<p>Mezey János és Társa fűszer, csemege kereskedése Nagyváradon, szt. László-tér és Tereki-utca sarok. Szolid üzlet többet nem ad, de kevesebbet sem.</p>	
<p>Hallatlan olesó árban készít Piski Ferenc cipész úri és női cipőket csak egy próba és ön meg fog győződni Szent János-utca sarok. Schvare Farkasfele házban.</p>	<p>HA A KOSSUTH- utczába vezetl útja, keresse fel a legjobb hírnévnek örvendő KEPES ETEL varró- és himző előnyomdáját, ahol bevásárlásait a legolcsóbban eszközölheti kézi munka anyagokban.</p>	<p>Izléses arany-ezüst ékszerek, finom, órák legolcsóbban kaphatók Szilágyi Géza és Ts-nál Rákóci-ut Telefon. 630.</p>	<p>Táray Sándor telefon 558. telefon 558. NAGYVÁRAD Körözs-utca 11. sz. Épület és műlakatos vezeték és vasszerkezeti munkák.</p>	<p>NE ADJUK pénzünket idegen cégnek, vegyünk lánckútat MÁRKUJZ JÓZSEFNÉL Akadémia-u. 1. sz.</p>
<p>Cukrász süte, nények minden alkalomra házhoz szállítással jutányos árban eszközöltetnek. Meghívásra házhoz küldök, levelekre válaszolok. Vidékre napi expedálás. Molnár János cukrász Kolozsvári-u. 50.</p>	<p>Oláh Sándor épület- és műlakatos Beöthy Ödön-u. 43. Elvállal minden e szakmába vágó új munkákat és javításokat jutányos árban. Takarékos tűzhelyek állandóan raktáron. Költségvetést kívánatra küldök.</p>	<p>Alapított 1895-ben. Deo Adiuvante! Imrek Károly épület és műbutor asztalos N.-Várad, Alapi-utca 10. szám. Alapított 1895-ben.</p>	<p>Udvari kávéház családok kellemes szórakozó helye. Estéknél Bebe Kálmán teljes zenekarával hangversenyez. — Bejárat Szt. László-tér és Zöldfa-utca.</p>	<p>FELDSTRICK KÁLMÁN könyvkötészete és dobozgyártása NAGYVÁRAD, Rákóci-ut, Moskovits palota Biharmegye és N.-Várad város kir. ítélőtábla és a megyei főszolgabirodások és körjegyzőségek szerződéses szállítója.</p>
<p>ROZSNYAY JÓZSEF mű-asztalos, Nagyvárad Kolozsvári-u. 77. Európa nagyobb városaiban évek során át szerzett gyakorlati ismereteim lehetővé teszik, hogy a mai közönség részére a művészi kivitelű különlegességi munkákat is kellő szak tudással a legpontosabban elvégezhetem. Készítek továbbá: modern háló, szalár, bútor és üzleti-berendezéseket, portálakat, lakás- és kastély-berendezéseket minden stílus kivitelben a legbiztosabb árak mellett. Egy kísérlet elengedő, hogy a t. úri közönség bizalmát továbbra is kiérdemeljem. Tisztelettel ROZSNYAY JÓZSEF, műasztalos.</p>	<p>Szántó Dezső első nagyvárad REDÖNY- GYÁRA Rulikovszky-ut TELEFON 491.</p>	<p>Jenny Jenő órák, ékszerész és látszerész. Ajánlja dúsán felszerelt óra és ékszer nagy raktárát jutányos árban. Szent János-u. 39. sz. Óra és ékszer javításokat pontosan eszközölk. Tanuló felvétetik.</p>	<p>Kerékpár varrógép s gramophon javításokat készíttetni legelőnyösebb Horvát Béni mechanikusnál, Kossuth Lajos-utca 18. Az összes alkatrészek állandóan raktáron. TELEFON 1038. szám.</p>	
<p>Haas Lajos Gáz és villanyberendezési vállalat. Elvállal mindennemű gáz és villanyszere léseket és jókarbantartását. TELEFON 1038. sz.</p>	<p>PENCZ JÁNOS (cipész, szaklparos.) NAGYVÁRAD, Szt. János-u. 34. Készít mérték szerint úri és női (Orthoped cipőket is) jutányos árban mérték szerint. Meghívásra házhoz jövök.</p>	<p>Petry Árpád órák- és műszerész Nagyvárad, Rákóci-ut 9. Tarsoly és Risztó mellett, a Rimanóczy-palotával szemben. Mindennemű műszerész munkák szakzerű javítása elfogadtatik.</p>	<p>Alapított 1880-ban Schopper György utóda veje Rohoska Pál Villanyerőre berendezett gépjavitó, vas és rézöntőde NAGYVÁRAD, Sánc-utca 22. sz.</p>	
<p>Uj keztüis és sérvkötő készítő!! Keztük mérték után gyorsan es legjutányosabb árban készíttetnek. Bál keztük 70 cm. hosszú, csak 6 korona. Tisztítások és javítások azonnal eszközöltetnek. Ruganyos sérvkötők 4 korona. HORVÁTH R. Nagyvárad, Szt János-utca</p>	<p><i>Költözködéskor a legcélszerűbb</i> HIRN M. és FIA <i>villamossági vállalatához fordulni</i> Kossuth Lajos-u. 16. sz. Nagy csillárraktár. Telefon 10-54. Telefon 10-54.</p>	<p>Györy Sándor villanyerőre berendezett késes és köszörűldéje Kert-utca, 4. szám. Elvállal mindentféle speciál köszörűldéket és javításokat, haj- és szakál vágó és lónyíró gépet, zsilette és mindentféle más borotvák köszörülését pontosan eszközölk.</p>	<p>RUM és LIKÖR háziilag való készítéséhez legjobb essentiák :: kaphatók :: VADÁSZ ALBERT „Angyal” drogueriában BÉMER-TÉR.</p>	
<p>Névjegyek a legolcsóbban beszerezhetők: Szent László-nyomda r.-társ.-nál Szilágyi Dezső-utca 5. sz.</p>	<p>Villamos berendezéseket, u. m. magánépületek világitási felszereléseit, csengő házi telephon, ipartelepek, gyárak, és malmok. Villamos világitási és erőátviteli berendezéseit pontosan és szakavatottan készít SZENES SÁNDOR villamos berendezési vállalata Szalárdi-u. 9. Költségvetéssel díjtalanul szolgálók, meghívásra azonnal jövök.</p>	<p>Ha a Szent János-utcaba vezetl útja, keresse fel a Szerecsen Királyt, ahol a legolcsóbban lehet vásárolni harisnyát, keztüit, trikót, csipkét, Himzéseket és szalagok, fehérneműket, rövidárak nagy választékban. Szives pártfogást kér JUNGERLEIDER SALAMON Szt János-utca 4.</p>		